

Prosessikuvaus

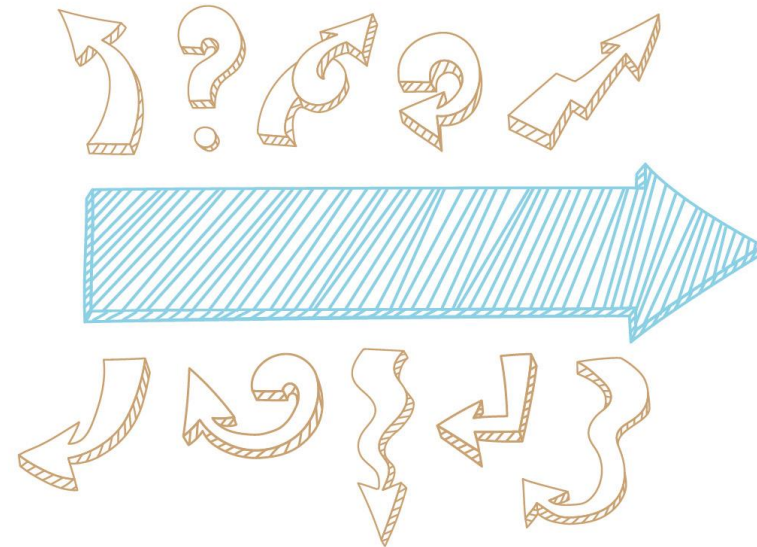
Eli miten oikaisupyynnön kanssa toimitaan?

Lapin kunnat / Lapin Yrittäjät

HANKINTAKUMPPANIT

**Hankintapäätös on
annettu tiedoksi ja
tarjoaja tekee
oikaisupyynnön.
Miten toimitaan?**

Mikä on oikaisupyyntö?

- Kaikissa julkisissa hankinnoissa (myös pienhankinnoissa), kilpailuun osallistuneella tarjoajalla on oikeus hakea hankintapäätökseen muutosta pyytämällä hankintayksikköä korjaamaan virheelliseksi koetun päätöksen eli *oikaisemaan* tehtyä ratkaisua
 - Oikaisupyynnön lisäksi kansallisissa ja EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa tarjoajalla on oikeus hakea päätökseen muutosta valittamalla myös markkinaoikeuteen
- Oikaisupyyntö on vapaamuotoinen ja se on esitettävä tilaajalle 14 vrk kuluessa hankintapäätöksen ja muutoksenhakuohjeiden tiedoksisaannista
 - Kun hankintapäätös muutoksenhakuohjeineen lähetetään sähköpostilla, määräaika alkaa kulua heti eli jos päätös lähetetään keskiviikkona, ensimmäinen päivä on torstai
 - Jos määräaika päättyy pyhäpäivänä, muutoksenhaku on mahdollista vielä seuraavana arkipäivänä
 - Oikaisupyynnössä on esitettävä vaatimus (eli mitä hankintayksikön toivotaan tekevän; usein toivotaan, että hankintayksikkö kumoaa tehdyn päätöksen ja vertailee tarjoukset uudelleen) sekä perustelut vaatimukselle

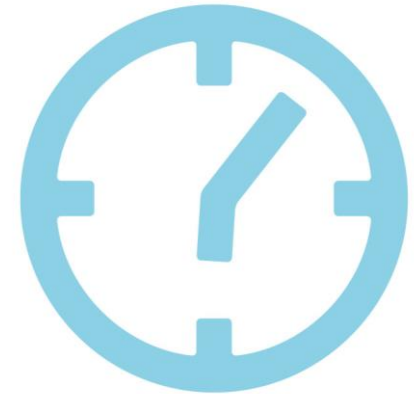
Miten oikaisupyyntöön vastataan?

- Oikaisupyyntöön saa vastata vapaamuotoisesti
 - Käytännössä päätös on perusteltava
- Hankintayksikkö ratkaisee itse, hyväksyykö se oikaisupyynnön eli onko alkuperäisen hankintapäätöksen muuttaminen perusteltua vai ei
 - Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta välittömästi niille, joita asia koskee (käytännössä voittajalle jos tämän asema on uhattuna)
 - Oikaisuun ei tarvita asianosaisen (voittajan) suostumusta
 - Käytännössä on kohteliasta tiedottaa voittajaa oikaisun vireilläolosta; voittajalla saattaa myös olla ammattitaitoa arvioida oikaisussa esitettyjä teknisiä kysymyksiä ja saattaa olla hankintayksikön edun mukaista kuulla näitä näkemyksiä (oikaisun tehneen mahdollisia liike- ja ammattisalaisuuksia ei toki sovi paljastaa!)
- Jos hankintayksikkö oikaisee päätöstä siten, että sillä on vaikutusta tarjoajien asemaan (voittaja vaihtuu), kyseessä on uusi päätös
 - Uusi päätös on toimitettava tiedoksi kaikille tarjoajille ja siihen on liitettävä muutoksenhakuohjeet
 - Muutoksenhaku-aika (14 vrk) alkaa uudelleen
- Jos hankintayksikkö oikaisee päätöstä, mutta oikaisulla ei ole vaikutusta tarjoajien asemaan (voittaja ei vaihdu), kyseessä on uusi päätös, mutta siihen ei liitetä muutoksenhakuohjeistusta (tarjoajilla ei ole oikeusturvan tarvetta)
- Jos hankintayksikkö ei oikaise päätöstä, tehtyyn ratkaisuun ei liitetä muutoksenhakuohjeistusta (tarjoajilla ei ole oikeusturvan tarvetta)

Miten nopeasti on vastattava?

- Oikaisupyyntöön on vastattava kohtuullisessa ajassa
 - Tarkkaa aikaa ei ole asetettu, mutta hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti vastaus on hyvä antaa muutamassa viikossa, jollei erityistä syytä pidemmälle ajalle ole
 - Erityinen syy voisi olla esimerkiksi linjauksen vieminen kunnan poliittiseen päätöksentekoon ja tästä aiheutuva viive asian käsittelylle
- Tarjoajalla on usein intressi saada vastaus viipymättä, jotta tarjoaja voi tarvittaessa arvioida valituksen tekemistä markkinaoikeuteen
 - Valitus markkinaoikeuteen on tehtävä 14 vrk kuluessa hankintapäätöksen tiedoksisaannista, eikä hankintayksikölle tehty oikaisupyyntö pidennä tätä määräaika
 - Hyvää pelisilmää saattaa osoittaa perusteltu vastaus nopeasti, jolloin mahdolliselle MAO-valitukselle ei toivottavasti ole enää tarvetta – tai sitten tapauskohtaisesti hankintayksikön kannalta saattaa nimenomaan olla edullisempaa vastata verkkaisesti
- Käytännössä päätös oikaisupyyntöön toimitetaan oikaisua hakeneelle sähköpostitse

Hankintayksikön oma oikaisumahdollisuus

- Hankintayksikkö voi itsekin ottaa tekemänsä päätöksen uudelleenarvioitavaksi ja oikaista tehtyä päätöstä
- Oikaisu on tehtävä 90 vrk kuluessa alkuperäisestä hankintapäätöksestä
- Tehty oikaisu on uusi päätös, joka on annettava tiedoksi kaikille tarjoajille
 - Jos tarjoajien asema muuttuu (esim. voittaja vaihtuu), uuteen päätökseen on liitettävä muutoksenhakuohjeet samoin kuin alkuperäiseenkin hankintapäätökseen
 - Muutoksenhaku-aika (14 vrk) alkaa uudelleen

Q & A

- Milloin hankinnan saa vielä keskeyttää, esim. jos tulee oikaisuvaatimus?
 - Hankinnan saa keskeyttää perustellusta syystä koska tahansa ennen sopimuksen allekirjoittamista. Jos hankinta on kuitenkin tarkoitus tehdä vastaisuudessa, uuden tarjouskilpailun sisältöön on tärkeää tehdä muutoksia, jotta aiemman kilpailutuksen virheellisydet voidaan välttää.
- Mitä tapahtuu jos pienhankinnassa ei noudata odotusaikaa ja joku valittaa?
 - Pienhankinnoissa ei tarvitse noudattaa odotusaikaa. Pienhankintaan voi hakea muutosta hankintaoikaisulla. Jos oikaisuvaatimus tulee ja sopimus on jo allekirjoitettu, sopimus sitoo.
- Mitä tapahtuu jos voittanut tarjoaja ei suostu allekirjoittamaan sopimusta?
 - Julkisessa hankinnassa annettu tarjous sitoo ja tarjouksen antaja voidaan jopa velvoittaa korvaamaan hintaero toiseksi tulleen, kalliimpaan tarjoukseen, jos voittaja ei suostu allekirjoittamaan sopimusta. Käytännössä on tärkeää kuulla, miksi tarjoaja ei suostu sopimukseen – tilaaja tuskin haluaa sopimuskumppania, joka ei suoriudu tehtävästä. Jos voittajan vetäytymisestä ei todellisuudessa aiheudu hankintayksikölle erityistä vahinkoa, saattaa olla fiksuja oikaista päätöstä itse siten, että voittajan tarjous todetaan esim. tarjouspyynnön vastaiseksi ja valitaan toiseksi tulleen tarjoajan tarjous. Hankintayksiköllä on mahdollisuus oikaista päätöstä itse 90 vrk kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä.
- Mihin hankinnan valitusprosessi voi johtaa korvausnäkökulmasta?
 - Jos asianosainen valittaa markkinaoikeuteen, hankintayksikölle syntyy kustannuksia omien vastineiden laatimisesta. Mahdollisesti hankintayksikkö saatetaan myös velvoittaa korvaamaan asianosaisen oikeudenkäyntikuluja, jos hankintamenettely on ollut virheellinen.
 - Varsinaista vahingonkorvausta koskevat asiat ratkaistaan käräjäoikeudessa eli jos asianosainen katsoo, että hänelle on syntynyt vahinkoa hankintayksikön toiminnasta, asia on laitettava vireille käräjäoikeudessa. Usein tätä edeltää asian käsittely ensin markkinaoikeudessa ja markkinaoikeuden hankintayksikölle antama langettava tuomio. Vahingonkorvauksen hakeminen käräjäoikeudessa on kuitenkin hyvin harvinaista.

Ohjeen laatijoiden lopputervehdys

Julkiset hankinnat onnistuvat yhteistyöllä sekä oivaltamalla kilpailutusvaiheen merkitys hyvän sopimuskauden näkökulmasta.

Tarjoajien muutoksenhakukeinoihin turvautumista pelätään suotta – moni yritys on vilpittömän kiinnostunut ymmärtämään, miksei menestynyt kilpailutuksessa ja miten omaa toimintaa voi kehittää.

Jos oikaisupyyntö (tai markkinaoikeusvalitus) onkin aiheellinen, kyseessä ei ole katastrofi, vaan mahdollisuus oppia – tekeväälle sattuu ja päätöksiä on mahdollista oikaista vielä jälkikäteen, jopa keskeyttää hankinta ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Ostajana teet hyvin merkityksellistä työtä oman kuntasi tulevaisuuden hyväksi. Hankintojen parissa joutuu sovittamaan yhteen monia erilaisia toiveita ja tavoitteita, eikä työ ole aina helppoa. Rohkaisemme osallistamaan markkinatoimijoita hankintojen suunnitteluun ja käymään keskustelua – avoimuus ja tarjoajien tasapuolinen kohtelu huomioiden.

Toivomme sinulle hyviä hankintoja ja iloa kilpailutuksiin!

